

Výročná správa o činnosti
Univerzitnej knižnice
Katolíckej univerzity v Ružomberku
2014

Knižničný fond

Všetky pracoviská Univerzitetnej knižnice Katolíckej univerzity v Ružomberku (UK KU) naďalej používajú Knižnično-informačný systém Virtua, prostredníctvom ktorého sú zapojené do súborného katalógu knižníc *Slovenská knižnica* v SR.

Medzi hlavné priority UK KU patrí sprístupňovanie čo najväčšieho počtu knižničných jednotiek (KJ) pre svojich používateľov. Profilácia knižničného fondu súvisí s výučbovými predmetmi KU, a teda jeho hlavnú časť tvoria humanitné a spoločenské vedy. V menšej miere sú to odbory z prírodných a lekárskeho vied. Doplňovanie knižničného fondu prebieha na základe požiadaviek vyučujúcich z fakúlt.

Ročný prírastok bol v UK KU 12 641 knižničných jednotiek (tab. č. 1). Prírastky knižničného fondu tvoria predovšetkým dary, nasleduje kúpa a výmena. Z typov dokumentov sa najviac spracovávajú knihy, kvalifikačné a záverečné práce. Z knižničného fondu sa vyradilo 38 KJ, ktoré sú evidované v zozname úbytkov. Najčastejším dôvodom vyradenia KJ bolo ich nevrátenie alebo strata používateľmi knižnice.

UK KU spracovávala knižné dary prof. M. S. Ďuricu, prof. Jozefa Mariána Rydla, z Centra Aletti v Olomouci, Goetheho inštitútu a mnohých iných darcov. V roku 2014 UK KU bibliograficky spracovala 1 679 KJ z daru prof. Milana S. Ďuricu. V oddelení Milana S. Ďurica sa celkovo nachádza 8 040 spracovaných KJ. Aj v tomto roku pokračoval prevoz kníh prof. M. S. Ďuricu.

UK KU prijala významný dar od bývalého rektora Katolíckej univerzity v Ružomberku profesora Tadeusza Zasepu, PhD., ktorý mu venoval doc. ThLic. MUDr. Marián Mráz SJ, PhD. Ide o dve cenné historické knihy zo 16. a 17. storočia. Prvou z nich je latinský preklad Biblie - Vatableho verzia Pagninovho prekladu z roku 1591 vydaná vo Frankfurte. Druhá kniha s názvom *Paedagogi christiani* pochádza z roku 1681 a je napísaná v latinskom jazyku. Začalo sa tiež so spracovávaním minuloročného daru prof. Zasepu.

UK KU má 1 336 tlačených titulov periodík a približne 122 797 elektronických titulov časopisov, prístupných prostredníctvom elektronických databáz. V počte dochádzajúcich periodík nastal v porovnaní s minulým rokom mierny pokles (Tab. č. 1). Zoznam aktuálne dochádzajúcich periodík ako aj zoznam všetkých periodík je prístupný na webovej stránke UK. Naďalej pokračujeme v prispievaní do Súborného katalógu periodík (SKP). V roku 2014 bolo spracovaných 1 021 záznamov.

Tab. č. 1 Akvizícia knižničného fondu UK KU 2011-2014

Akvizícia	2011	2012	2013	2014
Prírastok knižničných jednotiek	11 927	13 281	14 225	12 641
z toho kúpou	2 391	1 980	2 190	2 527
z toho darom	9 334	11 150	11 932	9 934
z toho výmenou	89	124	67	167
z toho inak (náhrada)	113	27	36	13
z prírastku knihy	10 052	11 550	11 102	10 788
z toho audiovizuálne a elektronické dok.	32	102	98	72
z prírastku iné (kvalifikačné práce)	1 765	1 615	2 669	1 631
Počet titulov dochádzajúcich periodík	196	207	191	186
Úbytky knižničných jednotiek	18	309	26	38
Celkový stav knižničného fondu	128 012	140 897	155 096	167 699

Na nákup knižničného fondu bolo celkovo vynaložených 53 257,86 EUR (tab. č. 2). V porovnaní s rokom 2013, počet KJ získaných kúpou, ako aj množstvo finančných prostriedkov vynaložených na ich nákup mierne stúpol (Tab. č. 3).

UK KU sa podarilo získať dotáciu z Ministerstva kultúry SR v programe 2.5 Akvizícia knižníc, cez ktorý boli zakúpené knihy v hodnote 3 886,34 €. Celkovo sa zakúpilo 166 titulov a 256 exemplárov.

Tab. č. 2 Finančné náklady na nákup knižničného fondu UK KU v roku 2014

Fakulty	Knihy (€)	Časopisy (€)	JSTOR (€)	Spolu (€)
Fakulta zdravotníctva	3 083,38	85	0	3 168,38
Filozofická fakulta	15 040,59	3 963,20	1 800,00	20 803,79
Pedagogická fakulta	19 397,05	2 365,91	1 255,00	23 017,96
Teologická fakulta	1 311,98	1 069,41	0	2 381,39
Univerzitná knižnica	3 886,34	0	0	3 886,34
SPOLU	42 719,34	7483,52	3055	53 257,86

Tab. č. 3 Finančné náklady na nákup knižničného fondu UK KU v rokoch 2009-2014

Rok	Vyčlenené financie na nákup literatúry (€)	Počet kúpených knižničných jednotiek (KJ)	Medziročný rast / pokles
2009	67 924 €	5 938	
2010	63 948 €	3 045	↓
2011	50 551 €	2 391	↓
2012	40 338 €	1 980	↓
2013	49 017 €	2 190	↑
2014	53 257,86 €	2 527	↑

Aj v tomto roku mali používatelia UK KU možnosť využívať vybrané elektronické informačné zdroje prostredníctvom projektu *Národný informačný systém podpory výskumu a vývoja na Slovensku – prístup k elektronickým informačným zdrojom (NISPEZ)*. V rámci národnej licencie bol i naďalej zabezpečený prístup do databáz EBSCO. KU zakúpila štyri kolekcie databázy JSTOR (I., II, III., V.) (Tab. č. 2). V rámci skúšobných prístupov bol používateľom umožnený vstup do viacerých databáz.

V rámci projektu OPVaV-2013/5,1/05-SORO Zlepšovanie infraštruktúry na KU v Ružomberku ako investície do lepšej kvality vzdelávania ITMS 26250120001 sa od februára 2014 začalo s budovaním digitalizačného pracoviska a digitalizovaním dokumentov.

Knižničné služby a používatelia

UK KU sa neustále snaží skvalitňovať a rozširovať služby svojim používateľom. V roku 2014 bolo v UK KU 5 002 registrovaných používateľov (Tab. č. 4), čo je v porovnaní s rokom 2013 pokles o 2 490 študentov. Z celkového počtu študentov KU je v UK KU registrovaných 64%. Pokles registrovaných študentov vznikol najmä v dôsledku zmeny spôsobu registrácie do UK KU. Návštevnosť UK KU v roku 2014 bola 147 743, z toho UK v Ružomberku navštívilo 138 310 ľudí, v Košiciach 5 046 a v Spišskom Podhradí 1 320.

Celkový počet výpožičiek predstavuje 110 429 knižničných jednotiek, z toho 79 541 absenčných a 30 888 prezenčných výpožičiek (Tab. č. 4 a 5).

Tab. č. 4 Knižničné služby poskytované UK KU

Knižničné služby	2011	2012	2013	2014
Výpožičky spolu	136 424	136 463	106 391	110 429
z toho absenčné výpožičky	95 200	100 275	79 922	79 541
z toho prezenčné výpožičky	41 224	36 188	26 469	30 888
Výpožičky prezenčne periodiká	10 052	9 085	8 539	8 118
MVS iným knižniciam	778	672	474	433
MVS z iných knižníc	581	540	575	475
Počet vypracovaných bibliografií a rešerší	436	573	452	490
Registrovaní používatelia	5 759	6 194	7 492	5 002
z toho poslucháči VŠ	4 284	4 930	6 276	3 825
Potenciálni používatelia	8 433	8 042	7 397	6 688
z toho poslucháči VŠ	7 758	7 369	6 734	5 988
Akcie informačnej výchovy	5	17	15	14

Tab. č. 5 Výpožičné služby v UK KU na jednotlivých pracoviskách

		2011	2012	2013	2014
Absenčné výpožičky	SPOLU	95 200	100 275	79 922	79 541
	Ružomberok	77 987	84 309	68 962	70 256
	Košice	11 540	10 829	7 350	6 481
	Spiš	5 673	5 137	3 610	2 804
Prezenčné výpožičky	SPOLU	41 222	36 188	26 469	30 888
	Ružomberok	18 782	23 628	17 670	24 251
	Košice	15 751	8 633	6 035	5 930
	Spiš	6 691	3 927	2 764	707
Spolu		136 424	136 463	106 391	110 429

UK KU má v prevádzke šesť biblioboxov, ktoré umožňujú bezpečné a spoľahlivé vrátenie kníh bez nutnosti osobnej návštevy knižnice i mimo otváracej doby (Tab. č. 6). Vrátené dokumenty sú z biblioboxov vyberané dvakrát denne počas pracovných dní. Odpísanie výpožičky z konta čitateľov prebehne najneskoršie nasledujúci pracovný deň a čitateľ má možnosť si vrátenie overiť cez on-line katalóg.

Tab. č. 6 Počet dokumentov vrátených prostredníctvom biblioboxov

Počet dokumentov vrátených cez Bibliobox	UK RBK	Košice	Spiš	Poprad	Spolu
2012	11 227	2 090	1 112	-	14 429
2013	9 958	2 302	847		13 107
2014	10 595	1 822	559		12 976

Oproti minulému roku bol zaznamenaný znížený počet využívania web stránky UK KU a zaznamenali sme aj pokles poskytovania informácií prostredníctvom e-mailu a služby Spýtajte sa knižnice (Tab. č. 7). Významný je fakt, že on-line katalóg je súčasťou webového portálu Slovenská knižnica.

Tab. č. 7 Elektronické služby UK v rokoch 2011 - 2014

Elektronické služby	2011	2012	2013	2014
E-mail	2 325	3 068	2 624	2 092
Web stránka	75 170	83 695	85 243	77 490
Spýtajte sa knižnice	15	28	26	14

UK KU aj v tomto roku organizovala rôzne podujatia. Pracovníci knižnice zorganizovali pre jednotlivé fakulty 14 informačných hodín, počas ktorých sa najmä študenti prvých ročníkov oboznámili so službami, priestormi a pravidlami v UK KU. Okrem toho zástupcovia jednotlivých elektronických databáz, do ktorých má KU prístup, urobili 9 školení, ktoré boli zamerané najmä na prácu s databázami.

O novú budovu UK KU v Ružomberku bol veľký záujem o čom svedčí aj množstvo exkurzií. UK KU navštívilo celkovo 32 exkurzií z toho 30 v Ružomberku. O exkurzie mali záujem najmä stredné, základné a materské školy, seniori, ako aj členovia Spolku slovenských knihovníkov rôznych krajov (Košický, Banskobystrický, Nitriansky kraj), či architekti.

UK KU sa podieľala na organizácii 19 kultúrno-spoločenských podujatí medzi ktorými boli autorské čítania, prezentácie kníh, učebníc, diskusie s politikmi.

Vydavateľstvo VERBUM

V priebehu roka 2014 bolo VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku pričlenené k UK KU. Stalo sa tak v júli 2014 na základe zmeny štatútu KU ako aj štatútu UK KU.

VERBUM – vydavateľstvo KU aj v roku 2014 zabezpečovalo nasledujúce činnosti:

- pridelenie ISBN čísel publikáciám na základe žiadostí z jednotlivých pracovísk univerzity,
- nahlasovanie pridelených ISBN do SNK,
- zasielanie povinných výtlačkov periodických a neperiodických publikácií v zmysle Zákona o povinných výtlačkoch do knižníc v SR,
- archivácia vydaných publikácií,
- evidencia vydaných titulov,
- spracovanie štatistických výkazov pre potreby MK SR,
- predaj publikácií na základe objednávok,
- spracovanie niektorých periodík (Otázky žurnalistiky, Kultúrne dejiny) pre CEEOL,
- grafické spracovanie a príprava pre tlač časopisu Kuriér.

V roku 2014 VERBUM vydalo 102 titulov a vychádzali v ňom nasledujúce periodiká:

- Disputationes Scientifical Universitatis Catholicae in Ružomberok (4x ročne),
- Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae Universitas Catholica Ružomberok (5x ročne),
- KURIÉR – Informačný spravodajca KU (3-4x ročne),
- Otázky žurnalistiky (2 dvojčísła ročne),
- Zdravotnícke štúdie (2x ročne),
- Kultúrne dejiny (2x ročne),
- Verba Theologica (2x ročne),
- Notitiae Historiae Ecclesiasticae (2x ročne),
- VERBUM (2x ročne).

Priestory a technické vybavenie

V novej budove UK KU sa nachádzajú 2 tiché študovne, 1 počítačová študovňa, 1 konferenčná a 1 prednášková miestnosť. Okrem študovní je možné študovať v otvorenom priestore UK KU, kde sa nachádzajú stoly so stoličkami, či pohodlné kreslá a sedačky. Študenti môžu využívať počítače, ktoré sú rozmiestnené po knižnici, zapožičať si notebook alebo pracovať na vlastných počítačoch, pretože v UK KU sa v stoloch nachádzajú zásuvky na elektrickú energiu a pripojenie na internet. V celej budove je možné wifi pripojenie na internet. Na samostatné vypožičanie kníh slúžia selfchecky, z ktorých jeden má aj licenciu na vracanie kníh. Knihy je možné vrátiť aj prostredníctvom biblioboxov. Používatelia môžu využívať kopírovacie zariadenia a najmodernejšie skenery. V novej budove UK KU sa nachádza aj kníhkupectvo a kaviareň. Priestory knižnice spríjemňujú diela doc. akad. mal. Pavla Ruska, ArtD. – Otčenáš a Nádej. UK KU využíva technológiu založenú na rádiových frekvenciách identifikácii (RFID). Na ochranu knižničného fondu sú používané elektromagnetické pásky.

V tomto roku do digitalizačného pracoviska knižnice pribudol nový skener a softvér na spracovanie digitálnych dokumentov, ktorý študentom a vedeckopedagogickým pracovníkom uľahčí prácu s digitálnymi dokumentmi, čo by malo prispieť k skvalitneniu štúdia a vedeckej práce. Prehľad o základnom priestorovom a technickom vybavení UK KU poskytuje tabuľka č. 8.

Na pracovisku v Košiciach sa dokončilo preloženie knižničného fondu do nových regálov, ktoré nám darovala Univerzitná knižnica Technickej univerzity v Košiciach.

Tab. č. 8 Základné priestorové a technické vybavenie UK KU v rokoch 2011 - 2014

Priestory a technické vybavenie	2011	2012	2013	2014
Počet miest v študovniach a čítárňach	183	183	561	561
Celková plocha knižnice v m²	2 473	2 473	6 776	6 776
z toho priestory pre používateľov	1 723	1 723	5 035	5 035
Počet selfcheckov	5	5	5	5
Počet biblioboxov	4	4	6	6
Počet pracovných staníc 3M	6	6	9	9
Počet digitálnych knižničných asistentov (DLA)	4	4	4	4
Počet detekčných brán	5	5	5	5
Počet kombinovaných de/aktivátorov	7	7	9	9
Počet počítačov	180	168	381	381
Počet skenerov	2	2	4	5
Počet skenerov pre študentov	1	2	6	6
Počet kopírovacích zariadení pre študentov	4	4	9	9
Online katalóg na internete (áno=1, nie=0)	1	1	1	1
Počet prevádzkových hod. pre používateľov	54	54	58	58

Zamestnanci knižnice

Pričlenením vydavateľstva pribudol do UK KU jeden zamestnanec, ktorý zabezpečuje činnosť vydavateľstva a zároveň participuje na digitalizácii (Tabuľka č. 9). Zanikla funkcia riaditeľa vydavateľstva, ktorý vydavateľstvo riadil v prvej polovici roku. V druhej časti roku koordinovala činnosť vydavateľstva riaditeľka UK KU.

Nedostatok pracovníkov sme kompenzovali brigádnikmi, ktorých nám poskytli fakulty a rektorát KU a pracovníkmi, ktorí boli financovaní Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Ich práca spočívala najmä v zakladaní kníh, kontrole fondu, adjustácií a konzultačných službách. Počet brigádnikov tento rok bol podstatne nižší v porovnaní s minulým rokom, preto bolo náročnejšie zabezpečiť všetky činnosti UK KU.

V UK KU v Košiciach bol ukončený pracovný pomer s pracovníčkou, ktorá zabezpečovala evidenciu publikačnej činnosti pre pracovníkov Teologickej fakulty KU v Košiciach. Túto pracovnú činnosť prebrala doktorandka a pracovníčka knižnice.

Tab. č. 9 Počet a vzdelanie zamestnancov UK KU

Zamestnanci knižnice	2010	2011	2012	2013	2014
Počet zamestnancov (fyzické osoby)	18	17	18	18	19
zamestnanci vykonávajúce knihovnícke činnosti	17	16	17	17	17
so základným knihovníckym vzdelaním (kvalifikačný kurz)	9	9	13	13	13
s odborným knihovníckym vzdelaním (VŠ, SOŠ)	3	2	2	2	2
Počet zamestnancov (prepočítaný stav na plný úväzok)	18	17	18	18	18,2

Na pozvanie Katolíckej univerzity Božského srdca v Miláne sa riaditeľka UK KU a pracovníčka výpožičných služieb zúčastnila pracovného pobytu v knižnici milánskej univerzity, čo prinieslo rozvoj vzájomnej spolupráce, ako aj poznatky o fungovaní úspešnej akademickej knižnice.

V rámci ERAZMU navštívilo UK KU viacero knihovníkov z okolitých krajín.